

Skatteutskottets betänkande

1980/81:45

om ändring i beskattningsreglerna för koncernbidrag (prop. 1980/81: 120)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1980/81: 120 att riksdagen antar ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370).

Bestämmelserna om avdrag för s. k. öppna koncernbidrag ändrades år 1979. Därvid infördes ett förbud mot avdrag för koncernbidrag som förs i flera etapper genom en koncern (etappvisa koncernbidrag). Vidare begränsades de fastighetsförvaltande fåmansföretagens rätt till avdrag för koncernbidrag. Lagstiftningen tillämpas första gången vid 1981 års taxering.

I propositionen föreslås två ändringar i denna lagstiftning. Enligt förslaget skall regeringen kunna ge dispens från förbudet mot avdrag för etappvisa koncernbidrag när synnerliga skäl föreligger. Vidare föreslås att avdrag för koncernbidrag från fastighetsförvaltande fåmansföretag skall kunna medges i större utsträckning än enligt 1979 års lagstiftning. Ändringarna förutsätts kunna tillämpas redan vid 1981 års taxering.

Lagförslaget har följande lydelse.

**Förslag till
Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)**

Härigenom föreskrivs att punkt 2 b av anvisningarna till 36 §, punkt 3 av anvisningarna till 43 § och punkt 1 av anvisningarna till 54 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar

till 36 §

2.b.¹ Avyttras aktie eller andel i aktiefond och har aktien eller andelen innehafts två år eller mera (äldre aktie eller andel), *gälla* bestämmelserna i andra och tredje styckena.

Som anskaffningskostnad för äldre aktie eller andel anses i regel den genomsnittliga anskaffningskostnaden för samtliga äldre aktier eller andelar av samma slag som den avyttrade, beräknat med hänsyn till faktiska anskaffningskostnader och inträffade förändringar beträffande innehavet.

Anskaffningskostnad för äldre aktie, som är noterad på börs eller föremål för liknande notering, och för äldre andel i aktiefond får bestämmas till belopp som motsvarar hälften av vad den skattskyldige erhåller för aktien eller andelen efter avdrag för kostnad för avyttringen. Kan den skattskyldige göra sannolikt att en beräkning enligt andra stycket leder till högre belopp, skall dock detta högre belopp anses som anskaffningskostnad.

Avyttras delbevis eller teckningsrätt till äldre aktie, som avses i tredje stycket, *äga* bestämmelserna i *sistnämnda stycke motsvarande tillämpning*. Därvid *avse* andra och tredje meningarna den del av anskaffnings-

2.b. Avyttras aktie eller andel i aktiefond och har aktien eller andelen innehafts två år eller mera (äldre aktie eller andel), *gäller* bestämmelserna i andra och tredje styckena.

Anskaffningskostnad för äldre aktie, som är noterad på börs eller föremål för liknande notering, och för äldre andel i aktiefond får bestämmas till *ett* belopp som motsvarar hälften av vad den skattskyldige erhåller för aktien eller andelen efter avdrag för kostnad för avyttringen. Kan den skattskyldige göra sannolikt att en beräkning enligt andra stycket leder till *ett* högre belopp, skall dock detta högre belopp anses som anskaffningskostnad.

Avyttras delbevis eller teckningsrätt till äldre aktie, som avses i tredje stycket, *tillämpas* bestämmelserna i *det stycket*. Därvid *avser* andra meningens den del av anskaffningskostnaden för aktien, beräknad

¹ Senaste lydelse 1977:1090.

Nuvarande lydelse

kostnaden för aktien, beräknad enligt andra stycket, som belöper på delbeviset eller teckningsrätten.

Vid avyttring för senare leverans av aktie som är avsedd att förvärfvas i anslutning till leveransen (terminsaffär), skall skattepliktig realisationsvinst anses ha uppkommit, trots att aktien förvärfvas efter avyttringen. Motsvarande gäller om avyttringen avsett lånad aktie, som skall återställas till långivaren genom överlämnande av aktie av samma slag förvärfvad i anslutning till återställandet (blankningsaffär). Vinst eller förlust vid blankningsaffär skall beräknas som skillnaden mellan vad som *erhålles* vid avyttringen av den lånade aktien och anskaffningskostnaden för motsvarande aktie, som *återställs* till långivaren. Har aktien *icke* återställts till långivaren före utgången av det år, som följer närmast efter avyttringsåret, skall skillnaden mellan vad den skattskyldige erhållit för den avyttrade aktien och värdet av motsvarande aktie - beräknat efter den lägsta betalkurs eller, om sådan saknas, den lägsta köpkurs, som noterats från avyttringsdagen till utgången av sistnämnda år - anses som skattepliktig realisationsvinst. Avdragsgill realisationsförlust skall därvid ej anses ha uppkommit. Om vid återlämnandet av ifrågakvarande aktie denna anskaffats till ett pris, som är lägre än det som beräknats vid tidigare vinstberäkning, skall skillnaden *upptagas* som skattepliktig realisationsvinst det år då aktien återställts till långivaren. Har i stället förlust uppkom-

Föreslagen lydelse

enligt andra stycket, som belöper på delbeviset eller teckningsrätten.

Vid avyttring för senare leverans av aktie som är avsedd att förvärfvas i anslutning till leveransen (terminsaffär), skall skattepliktig realisationsvinst anses ha uppkommit, trots att aktien förvärfvas efter avyttringen. Motsvarande gäller om avyttringen avsett lånad aktie, som skall återställas till långivaren genom överlämnande av aktie av samma slag förvärfvad i anslutning till återställandet (blankningsaffär). Vinst eller förlust vid blankningsaffär skall beräknas som skillnaden mellan vad som *erhålls* vid avyttringen av den lånade aktien och anskaffningskostnaden för motsvarande aktie, som *återställs* till långivaren. Har aktien *inte* återställts till långivaren före utgången av det år, som följer närmast efter avyttringsåret, skall skillnaden mellan vad den skattskyldige erhållit för den avyttrade aktien och värdet av motsvarande aktie - beräknat efter den lägsta betalkurs eller, om sådan saknas, den lägsta köpkurs, som noterats från avyttringsdagen till utgången av sistnämnda år - anses som skattepliktig realisationsvinst. Avdragsgill realisationsförlust skall därvid ej anses ha uppkommit. Om vid återlämnandet av ifrågakvarande aktie denna anskaffats till ett pris, som är lägre än det som beräknats vid tidigare vinstberäkning, skall skillnaden *tas upp* som skattepliktig realisationsvinst *det år då* aktien återställts till långivaren. Har i stället förlust uppkommit är denna att

Nuvarande lydelse

mit är denna att anse som avdragsgill realisationsförlust.

Har här i riket bosatt skattskyldig förvärvat utländsk aktie från annan sådan skattskyldig och samtidigt förvärvat en rättighet att omplacera aktien i annan utländsk aktie (switchrätt) gäller följande. Kostnad för förvärvet av denna rättighet eller ersättning i samband med avyttring av densamma skall vid beräkningen av skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust i samband med avyttring av den utländska aktien *icke* inräknas i anskaffningskostnaden eller den erhållna likviden för aktien.

Vad i femte och sjätte styckena sägs om aktie gäller även annan egendom som avses i 35 § 3 mom.

Föreslagen lydelse

anse som avdragsgill realisationsförlust.

Har här i riket bosatt skattskyldig förvärvat utländsk aktie från annan sådan skattskyldig och samtidigt förvärvat en rättighet att omplacera aktien i annan utländsk aktie (switchrätt) gäller följande. Kostnad för förvärvet av denna rättighet eller ersättning i samband med avyttring av densamma skall vid beräkningen av skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust i samband med avyttring av den utländska aktien *inte* inräknas i anskaffningskostnaden eller den erhållna likviden för aktien.

till 43 §

3.² Äger svenskt aktiebolag, svensk ekonomisk förening eller svensk ömsesidig skadeförsäkringsanstalt (moderföretag) mer än nio tiondelar av aktierna i ett eller flera svenska aktiebolag (helägda dotterbolag), skall koncernbidrag som moderföretaget lämnar till helägt dotterbolag eller som sådant bolag lämnar till moderföretaget eller till annat helägt dotterbolag hos moderföretaget anses som avdragsgill omkostnad för givaren och skattepliktig intäkt för mottagaren. Som förutsättning för detta gäller

a) att den huvudsakliga verksamheten för såväl givare som mottagare avser jordbruksfastighet, annan fastighet eller annan rörelse än försäkringsrörelse som bedrivs av livförsäkringsanstalt,

b) att såväl givare som mottagare redovisar bidraget till samma års taxering öppet i självdeklaration eller därvid fogad bilaga,

c) att dotterbolag som lämnar eller mottar bidrag har varit helägt under hela beskattningsåret för både givare och mottagare eller sedan dotterbolaget började bedriva verksamhet av något slag,

d) att, om bidrag lämnas mellan fämunsföretag som avses i 35 § 1 a mom. och givarens huvudsakliga verksamhet avser annan fastighet,

² Senaste lydelse 1979:612.

Nuvarande lydelse

även mottagarens huvudsakliga verksamhet avser sådan fastighet.

e) att, om bidrag lämnas från dotterbolag till moderföretag, moderföretaget skulle vara frikallat från skattskyldighet för utdelning som under beskattningsåret hade uppburits från dotterbolaget, samt

f) att, om bidrag lämnas från dotterbolag till annat dotterbolag, moderföretaget är förvaltningsföretag som avses i punkt 1 andra stycket av anvisningarna till 54 § eller moderföretaget i annat fall skulle vara antingen frikallat från skattskyldighet för utdelning som under beskattningsåret hade uppburits från det givande dotterbolaget eller skattskyldigt för utdelning som under beskattningsåret hade uppburits från det mottagande dotterbolaget.

Lämnar svenskt moderföretag koncernbidrag till svenskt aktiebolag som inte är sådant helägt dotterbolag som avses i första stycket, skall bidraget ändå anses som avdragsgill omkostnad för moderföretaget och skattepliktig intäkt för mottagaren, om de förutsättningar som anges i första stycket a), b) och d) är uppfyllda och om ägarförhållandena under hela beskattningsåret för både givare och mottagare eller sedan mottagaren började bedriva verksamhet av något slag har varit sådana att mottagaren genom fusioner mellan moderföretag och dotterbolag har kunnat bringas att uppgå i moderföretaget. Därvid skall fusion anses kunna äga rum när moderföretag äger mer än nio tiondelar av aktierna i dotterbolag men inte i annat fall.

Föreslagen lydelse

d) att, om bidrag lämnas från dotterbolag till moderföretag, moderföretaget skulle vara frikallat från skattskyldighet för utdelning som under beskattningsåret hade uppburits från dotterbolaget, samt

e) att, om bidrag lämnas från dotterbolag till annat dotterbolag, moderföretaget är förvaltningsföretag som avses i punkt 1 andra stycket av anvisningarna till 54 § eller moderföretaget i annat fall skulle vara antingen frikallat från skattskyldighet för utdelning som under beskattningsåret hade uppburits från det givande dotterbolaget eller skattskyldigt för utdelning som under beskattningsåret hade uppburits från det mottagande dotterbolaget.

Lämnar svenskt moderföretag koncernbidrag till svenskt aktiebolag som inte är sådant helägt dotterbolag som avses i första stycket, skall bidraget ändå anses som avdragsgill omkostnad för moderföretaget och skattepliktig intäkt för mottagaren, om de förutsättningar som anges i första stycket a) och b) är uppfyllda och om ägarförhållandena under hela beskattningsåret för både givare och mottagare eller sedan mottagaren började bedriva verksamhet av något slag har varit sådana att mottagaren genom fusioner mellan moderföretag och dotterbolag har kunnat bringas att uppgå i moderföretaget. Därvid skall fusion anses kunna äga rum när moderföretag äger mer än nio tiondelar av aktierna i dotterbolag men inte i annat fall.

Nuvarande lydelse

Även i andra fall än som avses i första och andra styckena skall koncernbidrag som svenskt företag lämnar till annat svenskt företag anses som avdragsgill omkostnad för givaren och skattepliktig intäkt för mottagaren under förutsättning att bidraget med avdragsrätt för givaren hade kunnat lämnas till annat företag än mottagaren och att bidraget därefter, direkt eller genom förmedling av ytterligare företag, hade kunnat vidarebefordras till mottagaren på sådant sätt att varje förmedlande företag skulle – med bortseende från bestämmelserna i *fjärde* stycket – ha haft rätt till avdrag enligt första *eller andra* stycket för vidarebefordrat belopp.

Företag som under ett beskatt-

Föreslagen lydelse

Lämnas, i fall som avses i första och andra styckena, bidraget mellan företag som enligt 35 § 1 a mom. räknas som fämansföretag och avser givarens huvudsakliga verksamhet annan fastighet, skall bidraget anses som avdragsgill omkostnad för givaren och skattepliktig intäkt för mottagaren endast om något av följande ytterligare villkor är uppfyllt, nämligen att även mottagarens huvudsakliga verksamhet avser sådan fastighet eller att givarens fastighetsinnehav till huvudsaklig del stadigvarande används i jordbruk, skogsbruk eller rörelse, som bedrivs av mottagaren. Riksskatteverket kan, om särskilda skäl föreligger, medge undantag från bestämmelserna i detta stycke. Riksskatteverkets beslut i dessa frågor får inte överklagas.

Även i andra fall än som avses i första och andra styckena skall koncernbidrag som svenskt företag lämnar till annat svenskt företag anses som avdragsgill omkostnad för givaren och skattepliktig intäkt för mottagaren under förutsättning att bidraget med avdragsrätt för givaren *enligt första-tredje styckena* hade kunnat lämnas till annat företag än mottagaren och att bidraget därefter, direkt eller genom förmedling av ytterligare företag, hade kunnat vidarebefordras till mottagaren på sådant sätt att varje förmedlande företag skulle – med bortseende från bestämmelserna i *femte* stycket - ha haft rätt till avdrag enligt första-*tredje styckena* för vidarebefordrat belopp.

Företag som under ett beskatt-

Nuvarande lydelse

ningsår har mottagit koncernbidrag, för vilket givaren har avdragsrätt enligt första– *tredje* styckena har inte rätt till avdrag för koncernbidrag som företaget i sin tur utger under samma beskattningsår.

Koncernbidrag som avses i första– *tredje* styckena samt bidrag som omfattas av medgivande enligt 43 § 3 mom. andra stycket skall anses utgöra omkostnad för givaren i den förvärvskälla som utgör givarens huvudsakliga verksamhet, om det inte med hänsyn till bidragets syfte är uppenbart att bidraget bör hänföras till annan förvärvskälla. Föreligger sådant samband mellan verksamheten i den förvärvskälla hos givaren i vilken bidraget utgör avdragsgill omkostnad och verksamheten i förvärvskälla hos mottagaren att en förvärvskälla skulle anses föreligga om verksamheterna hade bedrivits av ett enda företag, skall bidraget redovisas som intäkt i mottagarens nyssnämnda förvärvskälla. Föreligger inte samband av nu angivet slag, skall mottagaren redovisa bidraget som inkomst av särskild förvärvskälla. Denna förvärvskälla skall anses hänförlig till samma inkomstslag och samma kommun eller kommuner som den förvärvskälla *vari* givaren har fått avdrag för bidraget.

Avdrag för koncernbidrag medges endast under förutsättning att givaren företer tillfredsställande utredning om förhållanden som avses i första– *femte* styckena.

Föreslagen lydelse

ningsår har mottagit koncernbidrag, för vilket givaren har avdragsrätt enligt första– *fjärde* styckena, har inte rätt till avdrag för koncernbidrag som företaget i sin tur utger under samma beskattningsår. *Regeringen kan dock, om synnerliga skäl föreligger, medge undantag från vad som nu har sagts.*

Koncernbidrag som avses i första– *fjärde* styckena samt bidrag som omfattas av medgivande enligt 43 § 3 mom. andra stycket skall anses utgöra omkostnad för givaren i den förvärvskälla som utgör givarens huvudsakliga verksamhet, om det inte med hänsyn till bidragets syfte är uppenbart att bidraget bör hänföras till annan förvärvskälla. Föreligger sådant samband mellan verksamheten i den förvärvskälla hos givaren i vilken bidraget utgör avdragsgill omkostnad och verksamheten i förvärvskälla hos mottagaren att en förvärvskälla skulle anses föreligga om verksamheterna hade bedrivits av ett enda företag, skall bidraget redovisas som intäkt i mottagarens nyssnämnda förvärvskälla. Föreligger inte samband av nu angivet slag, skall mottagaren redovisa bidraget som inkomst av särskild förvärvskälla. Denna förvärvskälla skall anses hänförlig till samma inkomstslag och samma kommun eller kommuner som den förvärvskälla *i vilken* givaren har fått avdrag för bidraget.

Avdrag för koncernbidrag medges endast under förutsättning att givaren företer tillfredsställande utredning om förhållanden som avses i första– *sjätte* styckena.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

till 54 §

1.³ I denna anvisningspunkt förstås med företag svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening samt med utdelning sådan utdelning på aktie i svenskt aktiebolag eller andel i svensk ekonomisk förening som har uppburits i förhållande till innehavda aktier eller andelar eller som har uppburits efter annan grund men inte är avdragsgill för det utdelande företaget enligt 29 § 2 mom.

Företag, som uteslutande eller så gott som uteslutande förvaltar värdepapper eller likartad lös egendom (förvaltningsföretag), är frikallat från skattskyldighet för utdelning i den mån sammanlagda beloppet av den utdelning som företaget har uppburit under beskattningsåret motsvaras av utdelning som företaget har beslutat för samma beskattningsår eller, i fråga om investmentföretag, av beslutad utdelning ökad med en fjärdedel. Med investmentföretag förstås förvaltningsföretag, vars uppgift väsentligen är att genom ett välfördelat värdepappersinnehav erbjuda aktie- eller andelsägare riskfördelning och vars aktier eller andelar ägs av ett stort antal fysiska personer.

Företag, som bedriver bank- eller annan penningrörelse eller sådan rörelse vid sidan av annan verksamhet, är frikallat från skattskyldighet för utdelning på sådan aktie eller andel som innehas som ett led i organisationen av företagets verksamhet till den del denna avser annat än förvaltning av fastighet, värdepapper eller därmed likartad lös egendom.

Företag som bedriver försäkringsrörelse är frikallat från skattskyldighet för utdelning under förutsättning att företaget är skadeförsäkringsanstalt och utdelningen belöper på sådan aktie eller andel som innehas som ett led i organisationen av företagets försäkringsrörelse.

Företag som inte avses i andra-fjärde styckena är frikallat från skattskyldighet för utdelning på sådan aktie eller andel som inte utgör omsättnings-tillgång i företagets verksamhet under förutsättning att

a) det sammanlagda röstetalet för företagets aktier eller andelar i det utdelande företaget vid beskattningsårets utgång motsvarade en fjärdedel eller mer av röstetalet för samtliga aktier eller andelar i det utdelande företaget, eller

b) det görs sannolikt att innehavet av aktien eller andelen betingas av jordbruk, skogsbruk eller rörelse som bedrivs av företaget eller av företag som med hänsyn till äganderättsförhållanden eller organisatoriska förhållanden kan anses stå det nära.

Skattefrihet enligt femte stycket föreligger dock inte för utdelning på aktie eller andel i förvaltningsföretag, om förvaltningsföretaget äger mer än enstaka aktier eller andelar på vilka utdelning skulle ha varit skattepliktig om

³ Senaste lydelse 1979:612.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

aktierna eller andelarna hade ägts direkt av det företag som äger aktien eller andelen i förvaltningsföretaget.

Om särskilda skäl föreligger, kan riksskatteverket medge dels att företag, som inte är förvaltningsföretag enligt andra stycket men vars verksamhet till inte oväsentlig del består i förvaltning av värdepapper eller därmed likartad lös egendom, skall i beskattningsavseende behandlas som sådant förvaltningsföretag, dels att förvaltningsföretag, som är moderföretag i en koncern och som ombesörjer vissa gemensamma uppgifter för koncernens räkning, inte skall i beskattningshänsende behandlas som förvaltningsföretag. Mot riksskatteverkets beslut i fråga som här avses får talan inte föras.

Förvärvar företag aktie eller andel i annat företag och är det inte uppenbart att det företag som gör förvärvet därigenom erhåller tillgång av verkligt och särskilt värde med hänsyn till ägarföretagets rörelse eller kapitalförvaltning, föreligger inte skattefrihet enligt *första stycket* för utdelning på aktien eller andelen av sådana medel som vid förvärvet fanns hos det utdelande företaget och som inte motsvarar tillskjutet belopp eller inbetald insats. Utdelning anses i första hand gälla andra medel än sådana som motsvarar tillskjutet belopp eller inbetald insats.

Förvärvar företag aktie eller andel i annat företag och är det inte uppenbart att det företag som gör förvärvet därigenom erhåller tillgång av verkligt och särskilt värde med hänsyn till ägarföretagets rörelse eller kapitalförvaltning, föreligger inte skattefrihet enligt *denna anvisningspunkt* för utdelning på aktien eller andelen av sådana medel som vid förvärvet fanns hos det utdelande företaget och som inte motsvarar tillskjutet belopp eller inbetald insats. Utdelning anses i första hand gälla andra medel än sådana som motsvarar tillskjutet belopp eller inbetald insats.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har kommit ut från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången i fråga om 1981 års taxering.

Motion

Med anledning av propositionen har väckts en motion, 1980/81: 2039, av Lars Werner m. fl. (vpk).

I motionen föreslås att riksdagen avslår propositionen.

Utskottet

Genom lagstiftning våren 1979 (1978/79: 210, SkU 57, SFS 1979: 612) ändrades bestämmelserna om öppna koncernbidrag i flera avseenden. De nya bestämmelserna, som tillämpades första gången vid 1981 års taxering, innebär att avdrag inte längre medges för koncernbidrag som förs i flera led genom en koncern. En förutsättning för avdrag är numera att bidraget lämnas direkt till den slutliga mottagaren. Samtidigt har möjligheterna att få avdrag för direkta koncernbidrag utvidgats. En annan ändring gäller koncernbidrag som lämnas av ett fåmansföretag, vars huvudsakliga verksamhet utgör fastighetsförvaltning. För sådana bidrag medges avdrag endast under förutsättning att även mottagaren har fastighetsförvaltning som huvudsaklig verksamhet.

I propositionen föreslås att regeringen, när synnerliga skäl föreligger, skall kunna ge dispens från förbudet mot avdrag för koncernbidrag som förs i etapper genom en koncern. Vidare skall bidrag från fastighetsförvaltande fåmansbolag generellt anses utgöra avdragsgill omkostnad för givaren och skattepliktig intäkt för mottagaren inte bara då dennes verksamhet huvudsakligen avser fastighetsförvaltning utan även då givarens fastighet eller fastigheter till huvudsaklig del används i mottagarens rörelse. Med "huvudsaklig del" skall enligt uttalande i propositionen förstås 75–80 % av fastighetsinnehavet. Från denna spärregel skall RSV kunna medge dispens om särskilda skäl visas föreligga.

I vpk-motionen 2039 yrkar motionärerna avslag på propositionen. De anser det politiskt stötande att bereda särskilt storföretag och förvaltningsbolag ytterligare lättnader, samtidigt som villkoren skärps för den stora majoriteten skattskyldiga. Redan existerande möjligheter för överföringar av resurser mellan koncernföretag är enligt motionärernas uppfattning så pass omfattande att det varken finns rimliga behov av eller ekonomiskt berättigande för lättnader. Härtill kommer – säger de – att undantag och dispenser ökar byråkratiseringen i skatteprocessen och uppmuntrar till formella manipulationer för att uppnå förmåner.

Utskottet finner de i propositionen redovisade skälen för undantag i vissa fall från förbudet mot etappvisa koncernbidrag och från de begränsningar som normalt gäller i fråga om koncernbidrag mellan fastighetsförvaltande fåmansföretag värda beaktande. Undantaget från förbudet mot koncernbidrag i flera led är utformat som en dispensregel. Dispensgivningen skall ligga hos regeringen och dispensprövningen enligt uttalande av budgetministern

vara restriktiv, vilket för övrigt framgår av kravet på "synnerliga skäl". Vid bedömningen av avdragsförbudets konsekvenser för koncernen skall göras en avvägning med hänsyn till de intressen som avdragsförbudet är avsett att tillgodose. Om de berörda koncernföretagen är verksamma i samma koncern eller i olika kommuner men med integrerade verksamheter kan dispens medges. I övriga fall är det – menar budgetministern – nödvändigt att visa återhållsamhet vid dispensgivningen. Han betonar särskilt att det vad beträffar de kommunala skatteeffekterna endast i undantagsfall bör komma i fråga att medge dispens, om denna kan väntas medföra någon mer betydande avvikelser från det beskattningsresultat som skulle erhållas vid direktbidrag och han understryker också att stor betydelse måste tillmätas de konsekvenser som en dispens skulle få för det praktiska taxeringsarbetet.

Dessa uttalanden av departementschefen utgör enligt utskottets mening en garanti för att de syften som 1979 års lagstiftning mot etappvisa koncernbidrag är avsedd att tillgodose inte kommer att äventyras genom den föreslagna dispensmöjligheten.

Bakgrunden till den spärregel som riksdagen 1979 antog i fråga om de fastighetsförvaltande fåmansbolagens koncernbidrag är de begränsningar som enligt praxis gäller i fråga om sådana bolags avdrag för lön till aktieägarna. När det gäller rörelsedrivande fåmansbolag sker sällan någon prövning av skäligheten av den lön som en heltidsanställd delägare tar ut från företaget. För de fastighetsförvaltande fåmansbolagen är rätten till avdrag för sådan lön däremot kraftigt beskuren. I allmänhet medges inte avdrag för löneuttag som överstiger viss procent av företagets bruttointäkter. Utan särskilda regler om koncernbidrag mellan fastighetsförvaltande företag skulle det vara möjligt att genom sådana bidrag kringgå de nämnda begränsningarna i avdragsrätten för löner.

Syftet med förslaget i propositionen är att undanröja vissa olägenheter av praktisk och ekonomisk art som en strikt tillämpning av 1979 års regler skulle innebära för byggnads- och entreprenadföretag med deras ofta omfattande fastighetsförvaltning. En utgångspunkt för de nya bestämmelserna och möjligheterna att erhålla dispens är att det inte heller i fortsättningen skall vara möjligt att utnyttja koncernbidragen för att kringgå de begränsningsregler som gäller för löner till aktieägare. Med den utformning begränsningsregeln erhållit och de uttalanden som budgetministern gör i propositionen om dispensprövningen torde man med fog kunna anta att koncernbidrag kommer att bedömas som avdragsgill kostnad inom en koncern endast i sådana fall då byggnadsrörelse och därmed besläktad verksamhet inom koncernen som helhet framstår som dominerande i förhållande till fastighetsförvaltningen.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till propositionen. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1980/81: 120 och med avslag på motion 1980/81: 2039 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370).

Stockholm den 31 mars 1981

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Stig Josefson (c), Rune Ångström (fp), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Egon Jacobsson (s), Anita Johansson (s), Bo Södersten (s) och Ewy Möller (m).